

Vladislav MANEA
doctorand

DELIMITAREA ACȚIUNILOR CARE DEZORGANIZEAZĂ ACTIVITATEA PENITENCIARELOR (ART.286 CP RM) DE UNELE INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI

Recenzent: Sergiu BRÎNZA, doctor habilitat în drept, profesor universitar (USM)

In the framework of this article, it is made a comparative analysis between the offence prevented in the art.286 PC RM and the offences stipulated in the art.309/1, 314, 317, 319, 321 PC RM. There are studied the similarities and the differences between them. As well, in the characterization of the acts which disorganize the prisons activity case, there are recommended solutions for the most litigant situations that come under the concurrence of offences and the norms competition.

În contextul analizei obiectului juridic al infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM, am argumentat că săvârșirea acestei infracțiuni afectează buna desfășurare a procesului de justiție. De asemenea, am recomandat includerea normei cu privire la acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor în capitolul legii penale dedicat infracțiunilor contra justiției. Considerent din care apare necesitatea delimitării unor infracțiuni contra justiției de infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM.

În primul rând, considerăm necesară examinarea problemei delimitării acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor de **infracțiunea de tortură** (art.309¹ CP RM). Deloc întâmplător, la lit.b) alin.(1) art.166 al Codului de executare se stabilește: „Condamnatului i se garantează dreptul la apărarea și respectarea de către instituția sau organul care asigură executarea pedepsei a demnității, drepturilor și libertăților pe care le are, inclusiv de a nu fi supus la tortură și nici la pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și, indiferent de consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice care îi pune în pericol viața sau sănătatea, beneficiind, după caz, de măsurile de protecție din partea statului”. În același context se înscrie prevederea de la pct.2 al Anexei la Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea

Statutului disciplinar al colaboratorilor sistemului penitenciar al Ministerului Justiției, conform căreia disciplina obligă pe fiecare colaborator al sistemului penitenciar să dea dovadă de o comportare umană față de condamnați și să nu lezeze demnitatea lor.

Asemănarea dintre infracțiunea de tortură și infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM este mai mare decât pare la prima vedere. Aceasta deoarece, așa cum rezultă din art.309¹ CP RM, subiect al infracțiunii de tortură poate fi, inclusiv, persoana care acționează la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al unor persoane care acționează cu titlu oficial. În alți termeni, este posibil ca subiect al infracțiunii de tortură să fie persoana care își execută pedeapsa cu închisoare și care acționează la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al unor persoane din cadrul personalului penitenciar, care acționează cu titlu oficial.

În afară de aceasta, există și alte *asemănări* dintre cele două infracțiuni comparate:

- 1) în cazul ambelor infracțiuni, atunci când are loc o influențare nemijlocită infracțională asupra corpului victimei, acesta reprezintă obiectul material al infracțiunii;
- 2) subiectul infracțiunii de tortură poate fi persoana condamnată.¹ Deci, deducem că poate fi, inclusiv, condamnatul pornit pe calea corectării;
- 3) ca și acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor, infracțiunea de tortură poate implica aplicarea violenței fizice sau psihice. Aceasta deoarece obiectul juridic secundar al infracțiunii prevăzute la art.309¹ CP RM îl formează relațiile sociale cu privire la integritatea fizică sau psihică a persoanei²;
- 4) ambele infracțiuni comparate pot fi săvârșite numai cu intenție;
- 5) în unele cazuri, așa cum rezultă din art.309¹ CP RM, scopul infracțiunii de tortură este un scop special. În mod similar, doar în ipoteza unor modalități ale infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM scopul infracțiunii este un scop special;
- 6) în cazul ambelor infracțiuni, subiectul infracțiunii este un subiect special. Are dreptate Gh.Ulianovschi, când menționează că subiectul infracțiunii de tortură este special chiar și atunci când este persoana particulară care acționează la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al unor persoane care acționează cu titlu oficial; or, în lipsa instigării sau a consimțământului respectiv, persoana particulară nu poate fi subiect al infracțiunii de tortură³;
- 7) ca și organizarea de grupuri criminale (modalitate a infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM), organizarea acțiunilor de tortură, incriminată la alin.(2) art.309¹ CP RM, constituie o acțiune organizatorică, pentru care făptuitorul răspunde ca autor al infracțiunii, nu ca organizator al acesteia.

Însă, în afară de aceste asemănări, coraportul dintre infracțiunea de tortură și acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor îl caracterizează următoarele *deosebiri*:

- 1) infracțiunea de tortură este o infracțiune contra justiției. Infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM face parte din grupul infracțiunilor contra securității publice și ordinii publice;
- 2) obiectul juridic principal și obiectul juridic secundar ale celor două infracțiuni au un caracter diferit;
- 3) victima infracțiunii de tortură poate fi nu doar condamnatul pornit pe calea corectării, dar și oricare altă persoană „aflată în dependență față de făptuitor, care fie este supusă unor măsuri de constrângere avînd la bază exercițiul autorității publice și este efectiv torturată, fie este supusă unei constrîngerii psihice datorită torturării altei persoane”⁴;
- 4) chiar dacă tortura este, în esență, o expresie a violenței fizice sau psihice, nu putem face abstracție de faptul că reprezintă „o varietate specifică a violenței”⁵. Aceasta deoarece se exprimă în provocarea unei dureri sau suferințe puternice, fizice ori psihice, unei persoane;
- 5) infracțiunea de tortură este o infracțiune materială, întrucît se consideră consumată în momentul producerii urmării sub formă de durere sau suferință puternică, fizică ori psihică;
- 6) în cazul infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM, intenția poate fi numai directă. În ipoteza infracțiunii de tortură, intenția poate fi directă sau indirectă;
- 7) în cazul infracțiunilor confruntate, este diferită vîrsta minimă a răspunderii penale, stabilită pentru subiectul infracțiunii;
- 8) cercul de subiecți ai infracțiunii de tortură este cu mult mai larg decît cercul de subiecți ai acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor;
- 9) circumstanțele agravante nominalizate în alin.(3) art.309¹ CP RM nu sînt specifice infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM.

În consecință, poate să apară întrebarea: care va fi calificarea, dacă persoana care își execută pedeapsa cu închisoare provoacă, în mod intenționat, o durere sau suferință puternică, fizică ori psihică, unui condamnat pornit pe calea corectării, de exemplu, cu scopul de a-l intimida? Deoarece intimidarea este un scop specific și acțiunii de terorizare, dilema constă în a alege dintre art.309¹ CP RM și art.286 CP RM. Considerăm că, dacă, în ipoteza prezentată, autorul infracțiunii acționează la instigarea sau cu consimțămîntul expres sau tacit al unei persoane care acționează cu titlu oficial, atunci trebuie aplicat art.309¹ CP RM. Dacă însă autorul infracțiunii acționează în lipsa unei asemenea instigări sau a unui asemenea consimțămînt, va lipsi calitatea specială cerută de lege subiectului infracțiunii de tortură. Deci, va fi inaplicabil art.309¹ CP RM. În schimb, nu există nici

un temei să nu aplicăm răspunderea în conformitate cu art.286 CP RM.

O altă infracțiune, pe care o vom delimita de acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor, este infracțiunea prevăzută la art.314 „**Constrîngerea de a face declarații mincinoase, concluzii false sau traduceri incorecte ori de a se eschiva de la aceste obligații**” din Codul penal. Oportunitatea efectuării unei asemenea delimitări este motivată prin următoarele:

- 1) în opinia lui V.A. Ișcenko, pe care o susținem, împiedicarea desfășurării urmăririi penale în locurile de detenție poate fi realizată, inclusiv, pe calea exercitării presiunii de către bănuț, învinuit, rudele, prietenii, apropiații acestora (inclusiv care se află în afara locurilor de detenție), precum și de către condamnații, care respectă normele neformale de conduită, asupra altor participanți la procesul penal⁶;
- 2) victimă a infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM poate fi, inclusiv, martorul sau partea vătămată;
- 3) condamnatul poate avea calitatea de martor sau parte vătămată (bineînțeles, nu în același proces penal în care a fost condamnat). Aceasta ne-o demonstrează, de exemplu, una din prevederile de la pct.99 al Anexei nr.1 la Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, conform căreia transferul deținuților poate fi dispus la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată în procesul cărora se examinează o cauză penală în care deținutul respectiv este parte sau martor în proces;
- 4) nu se cere o calitate specială pentru subiectul infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM. El poate fi orice persoană, inclusiv persoana care își execută pedeapsa cu închisoare.

După prezentarea acestor motive, să vedem dacă sînt și alte *tangențe* între acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor și infracțiunea prevăzută la art.314 CP RM (altele decît cele punctate mai sus):

- 1) în cazul ambelor infracțiuni, obiectul juridic secundar îl pot forma relațiile sociale cu privire la sănătatea, integritatea corporală sau libertatea psihică a persoanei;
- 2) ambele infracțiuni comparate au obiect material, în situația în care se atestă influențarea nemijlocită infracțională asupra corpului victimei;
- 3) atît în cazul acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor, cît și în ipoteza infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM, constrîngerea exercitată asupra victimei se poate exprima în aplicarea violenței sau în amenințarea cu violența;
- 4) ambele infracțiuni comparate sînt infracțiuni formale;
- 5) intenția directă exprimă forma și tipul vinovăției atît în cazul acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor, cît și în cazul infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM.

În altă ordine de idei, *deosebiri* dintre cele două infracțiuni sînt:

- 1) conținutul obiectului juridic generic și al obiectului juridic principal diferă în cazul infracțiunilor supuse confruntării;
- 2) victima infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM are calitatea de martor, parte vătămată, expert, interpret sau traducător. În contrast, victima infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM este condamnatul pornit pe calea corectării sau reprezentantul administrației instituției penitenciare;
- 3) în cazul infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM, constrîngerea poate îmbrăca oricare forme, nu doar forma de violență sau amenințare cu violența;
- 4) este diferit gradul de intensitate a violenței fizice care se aplică în contextul celor două infracțiuni. Astfel, din analiza sancțiunilor de la art.286 și 314 CP RM rezultă: violența fizică poate atinge gradul vătămării intenționate grave a integrității corporale sau a sănătății, în ipoteza infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM; violența fizică nu poate depăși gradul de intensitate a vătămării intenționate ușoare a integrității corporale sau a sănătății, în situația infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM;
- 5) scopul infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM urmărește prezentarea de către victimă a declarațiilor mincinoase, a concluziilor sau declarațiilor false, a interpretării ori traducerii incorecte, sau eschivarea victimei de la îndeplinirea obligațiilor corespunzătoare. Scopul acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor, cînd este un scop special, constă în terorizarea condamnaților porniți pe calea corectării sau săvîrșirii atacurilor asupra administrației;
- 6) vîrsta minimă a răspunderii penale este diferită pentru subiecții celor două infracțiuni comparate;
- 7) subiectul infracțiunii prevăzute la art.314 CP RM nu are o calitate specială. În opoziție, numai persoana care își execută pedeapsa cu închisoare poate săvîrși infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM;
- 8) circumstanțele agravante specificate la alin.(2) art.314 CP RM nu sînt cunoscute infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM.

În urma analizei asemănarilor și deosebirilor dintre acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor și infracțiunea prevăzută la art.314 CP RM, întrebarea ce se impune este: care trebuie să fie calificarea, dacă persoana, care își execută pedeapsa cu închisoare, constrînge condamnatul pornit pe calea corectării (care este martor sau parte vătămată într-un proces penal) să facă declarații mincinoase, iar constrîngerea se exprimă în terorizare?

Posibilele variante de răspuns la această întrebare sînt:

- 1) art.286 și art.314 CP RM;
- 2) art.286 CP RM;
- 3) art.314 CP RM.

Întrucît în ipoteza primei variante făptuitorul ar fi tras de două ori la răspundere pentru aceeași acțiune de constrîngere, nu putem opta în favoarea ei. Din alternativele rămase, este dificil a alege norma care este norma specială în raport cu cealaltă normă. Întrucît îndoielile legate de calificare sînt de neînlăturat, aplicînd principiul „*in dubio pro reo*”, alegem art.314 CP RM, ca variantă de calificare admisibilă.

În continuare, vom supune atenției problema delimitării infracțiunii de **evadare din locurile de deținere** (art.317 CP RM) de infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM.

Există mai multe *asemănări* dintre cele două infracțiuni. Una din principalele asemănări este că subiectul infracțiunii prevăzute la art.317 CP RM este, printre alții, persoana care execută pedeapsa cu închisoare. Această asemănare devine și mai pronunțată în prezența circumstanței agravante specificate la lit.c) alin.(2) art.317 CP RM, cînd evadarea din locurile de deținere este însoțită de aplicarea violenței. În legile penale ale unor țări se consideră că o astfel de faptă este într-atît de apropiată cu acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor, încît aceste două fapte sînt incriminate în aceeași normă. În acest plan, amintim că, de exemplu, la art.469 din Codul Penal al Spaniei, se stabilește răspunderea pentru condamnații sau deținuții care au evadat din locul de deținere, aplicînd violența sau intimidarea, ori care au luat parte la o rebeliune.

De menționat că, în cazul evadării din locurile de deținere însoțite de aplicarea violenței, victimă poate fi nu doar reprezentantul administrației instituției penitenciare, dar și condamnatul. În această privință, M.F. Kostiuk afirmă: „Violența, aplicată în legătură cu evadarea din locurile de deținere, se îndreaptă împotriva unui cerc restrîns de persoane. Înainte de toate, acesta îl formează reprezentanții administrației instituției penitenciare. Însă, și condamnații pot fi supuși violenței, atunci cînd făptuitorii au temeiul să bănuiască denunțarea infracțiunii pe care o pregătesc sau o săvîrșesc”⁷. O opinie similară exprimă V.Guțuleac și V.Bujor.⁸ Această apropiere și mai mult cele două infracțiuni comparate.

Însă, este cazul să identificăm și *deosebirile* dintre infracțiunea de evadare din locurile de deținere și acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor:

- 1) diferă obiectul juridic generic și obiectul juridic special al celor două infracțiuni;
- 2) în cazul celor două infracțiuni, se deosebește structura și conținutul faptei prejudiciabile;
- 3) aplicarea violenței este circumstanțială în ipoteza infracțiunii prevăzute la art.317 CP RM; în cazul infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM, aplicarea violenței, deși are un caracter alternativ, este de sorginte constitutivă;

- 4) infracțiunea de evadare din locurile de deținere nu are un scop special, pe care îl cere infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM, în cazul unor modalități ale sale;
- 5) doar atunci când infracțiunea de evadare din locurile de deținere e săvârșită în prezența unor circumstanțe agravante, vârsta minimă a răspunderii penale a subiectului este de 14 ani. În contrast, exclusiv vârsta de 14 ani trebuie să fi atins subiectul infracțiunii, în ipoteza acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor;
- 6) subiect al infracțiunii specificate la art.317 CP RM poate fi nu doar persoana care își execută pedeapsa cu închisoare, dar și persoana care se află sub arest preventiv;
- 7) în art.286 CP RM nu sînt stabilite circumstanțele agravante. În contrast, patru astfel de circumstanțe sînt prevăzute la alin.(2) art.317 CP RM.

În contextul analizat, ne preocupă întrebarea: care va fi calificarea, în situația în care persoana care își execută pedeapsa cu închisoare evadează din locurile de deținere, aplicînd violența care se concretizează în terorizarea condamnaților porniți pe calea corectării sau în săvîrșirea atacurilor asupra administrației?

Apelînd la regula înscrisă la art.118 CP RM și respectînd principiul „*in dubio pro reo*”, considerăm că este just să reținem art.317 CP RM ca soluție de calificare. Nu este necesară calificarea suplimentară potrivit art.286 CP RM, pentru că, astfel, aceeași acțiune de violență ar fi sancționată de două ori. Ceea ce este inadmisibil.

Asemănările dintre infracțiunea prevăzută la art.319 „**Eschivarea de la executarea pedepsei cu închisoare**” din Codul penal și acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor ne îndeamnă să efectuăm delimitarea acestor infracțiuni. Aceste *asemănări* sînt:

- 1) conținutul foarte apropiat al obiectului juridic special al infracțiunii. Astfel, E.N. Ivanova afirmă că obiectul juridic special al infracțiunii de eschivare de la executarea pedepsei cu închisoare îl formează relațiile sociale cu privire la activitatea normală a instituției penitenciare, legată de executarea pedepsei.⁹ În același fîgaș, V.Guțuleac și V.Bujor opinează că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.319 CP RM îl constituie relațiile sociale care asigură activitatea normală a justiției în sfera de executare a pedepselor¹⁰;
- 2) ambele infracțiuni comparate sînt infracțiuni formale;
- 3) acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor pot fi săvîrșite de persoana plecată pe scurtă durată din locurile de deținere;
- 4) în ipoteza ambelor infracțiuni, subiectul are calitatea specială de persoană care își execută pedeapsa cu închisoare;
- 5) atît infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM, cît și infracțiunea prevăzută la art.319 CP RM, sînt săvîrșite cu intenție directă.

În afară de asemănări, corelația dintre cele două infracțiuni este caracterizată și de anumite *deosebiri*:

- 1) obiectul juridic generic este diferit pentru eschivarea de la executarea pedepsei cu închisoare și acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor;
- 2) infracțiunea prevăzută la art.319 CP RM nu are un obiect juridic secundar. Acesta îl poate avea infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM;
- 3) infracțiunea de eschivare de la executarea pedepsei cu închisoare nu are un obiect material. Acesta îl poate avea infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM;
- 4) în opinia justă a lui A.S. Gorelik și L.V. Lobanova, infracțiunea de eschivare de la executarea pedepsei cu închisoare poate fi săvîrșită doar pe calea inacțiunii.¹¹ Dimpotrivă, numai acțiunea poate caracteriza fapta prejudiciabilă prevăzută la art.286 CP RM;
- 5) sînt diferite structura și conținutul faptelor prejudiciabile prevăzute la art.286 și 319 CP RM;
- 6) latura subiectivă a infracțiunii de eschivare de la executarea pedepsei cu închisoare nu este marcată de prezența vreunui scop special;
- 7) în cazul celor două infracțiuni, diferă vârsta minimă a răspunderii penale, cerută subiectului infracțiunii.

Pe cale de consecință, după compararea celor două infracțiuni, este necesar să răspundem la întrebarea: care trebuie să fie calificarea, dacă persoana, care își execută pedeapsa cu închisoare și căreia i s-a permis să plece pe scurtă durată din locurile de deținere, se eschivează de la executarea pedepsei și, de exemplu, săvîrșește un atac asupra reprezentantului administrației instituției penitenciare?

Considerăm că în situația dată nu se poate pune problema concurenței dintre art.286 și art.319 CP RM: nu poate fi vorba de o singură faptă prejudiciabilă cuprinsă în întregime de dispozițiile acestor două norme penale. Întrucît infracțiunea de eschivare de la executarea pedepsei cu închisoare e săvîrșită pe calea inacțiunii, iar acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor se săvîrșesc pe calea acțiunii, soluția poate fi doar cea a concursului de infracțiuni. De aceea, răspunzînd la întrebarea formulată mai sus, vom menționa că calificarea urmează a fi făcută conform art.286 și art.319 CP RM.

În fine, vom supune atenției problema delimitării dintre infracțiunea de **nesupunere prin violență cerințelor legitime ale administrației penitenciarului** (art.321 CP RM) și infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM.

Printre *punctele de convergență* dintre cele două infracțiuni remarcăm:

- 1) obiectul juridic principal al infracțiunii prevăzute la art.286 CP RM și cel al infracțiunii prevăzute la art.321 CP RM au un conținut apropiat;
- 2) obiectul juridic secundar al infracțiunii specificate la art.321 CP RM îl constituie relațiile sociale cu privire la sănătatea sau integritatea corporală a persoanei.

Aceleași relații și valori sociale pot forma obiectul juridic secundar al acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor;

- 3) în cazul ambelor infracțiuni comparate, obiectul material îl constituie corpul persoanei;
- 4) aplicarea violenței face parte din fapta prejudiciabilă prevăzută la art.321 CP RM; în cazul unor modalități ale acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor, aplicarea violenței reprezintă una dintre metodele de săvârșire a infracțiunii;
- 5) ambele infracțiuni sînt infracțiuni formale;
- 6) ambele infracțiuni sînt comise cu intenție directă;
- 7) subiect al acțiunilor care dezorganizează activitatea penitenciarelor este persoana care își execută pedeapsa cu închisoare. La rîndul său, subiect al infracțiunii prevăzute la art.321 CP RM poate fi persoana care își execută pedeapsa cu închisoare.

În afară de aceste asemănări, există și *deosebiri* dintre infracțiunea de nesupunere prin violență cerințelor administrației penitenciarului și infracțiunea prevăzută la art.286 CP RM:

- 1) se deosebește obiectul juridic generic al celor două infracțiuni;
- 2) obiectul juridic secundar al infracțiunii prevăzute la art.321 CP RM nu poate să includă relațiile sociale cu privire la libertatea psihică a persoanei;
- 3) victimă a infracțiunii prevăzute la art.321 CP RM este reprezentantul administrației penitenciarului, cel cărui nu i se supune făptuitorul. Este mai larg cercul de victime ale infracțiunii specificate la art.286 CP RM: pe lângă reprezentantul instituției penitenciare, acesta include și condamnatul pornit pe calea corectării;
- 4) fapta prejudiciabilă prevăzută la art.321 CP RM e alcătuită dintr-o inacțiune și o acțiune. Doar acțiunea caracterizează fapta prejudiciabilă prevăzută la art.286 CP RM;
- 5) este diferită vîrsta minimă a răspunderii penale a subiecților celor două infracțiuni;
- 6) subiect al infracțiunii prevăzute la art.321 CP RM poate fi nu doar persoana care își execută pedeapsa cu închisoare, dar și persoana care își execută pedeapsa detențiunii pe viață. În acest sens, nu ne putem alătura punctului de vedere aparținînd lui A.Borodac, care consideră că doar persoana care își execută pedeapsa cu închisoare poate săvîrși infracțiunea de nesupunere prin violență cerințelor administrației penitenciarului.¹² Legiuitorul nu este atît de restrictiv, caracterizînd subiectul acestei infracțiuni prin formula „persoana care execută pedeapsa în penitenciar”;
- 7) vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății nu poate fi absorbită de violența aplicată în contextul infracțiunii prevăzute la art.321 CP RM.

Prin prisma asemănarilor și deosebirilor punctate mai sus, trebuie să răspundem la întrebarea: care va fi

calificarea, dacă persoana care își execută pedeapsa cu închisoare nu se supune prin violență cerințelor legitime ale administrației penitenciarului (cu precizarea că această violență nu atinge gradul de intensitate al vătămării intenționate grave a integrității corporale sau a sănătății și că, în plus, această violență apare ca metodă a atacului săvîrșit asupra administrației)?

Considerăm că, în ipoteza dată, calificarea urmează să se facă în baza art.321 CP RM. Soluția concursului infracțiunilor prevăzute la art.286 și la art.321 CP RM nu o putem accepta. Ea ar contraveni principiului „*non bis in idem*”, din moment ce pentru aceeași conduită violentă făptuitorul ar fi tras la răspundere de două ori. Nici soluția calificării conform art.286 CP RM nu o putem accepta. În ipoteza în care nu pot fi înlăturate îndoielile de a alege între art.286 CP RM și art.321 CP RM, o astfel de soluție nu ar fi favorabilă făptuitorului.

Referințe:

- ¹ V.Stati. *Răspunderea penală pentru infracțiunea de tortură și infracțiunea de organizare sau instigare a acțiunilor de tortură* (art.309¹ C.pen. RM) (Partea I) // Revista Națională de Drept, 2008, nr.2, p.18-24; И.Дворянсков. *Уголовная ответственность за пытку и иное бесчеловечное или унижающее достоинство обращение с заключенными* // Уголовное право, 2003, nr.4, p.19-22.
- ² V.Stati. *Răspunderea penală pentru infracțiunea de tortură și infracțiunea de organizare sau instigare a acțiunilor de tortură. Experiența Republicii Moldova* // A XVIII-a Conferință științifică anuală cu participare internațională „Tradiție și reformă în dreptul românesc”. Anuarul „Drept”. Tomul XIV. – Iași: Venus, 2008, p.240-254.
- ³ Gh.Ulianovschi. *Infracțiuni care împiedică înfăptuirea justiției*. – Chișinău: Garuda-Art, 1999, p.66.
- ⁴ V.Stati. *Răspunderea penală pentru infracțiunea de tortură și infracțiunea de organizare sau instigare a acțiunilor de tortură* (art.309¹ C.pen. RM) (Partea I), p.18-24.
- ⁵ И.Дворянсков. *Op. cit.*, p.19-22.
- ⁶ В.А. Ищенко. *Противодействие предварительному расследованию в местах лишения свободы и основные направления его нейтрализации*: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. – Москва, 2007, p.7.
- ⁷ М.Ф. Костюк. *Op. cit.*, p.129.
- ⁸ В.Гуцуляк, В.Бужор. *Комментарий главы XIV Уголовного кодекса Республики Молдова «Преступления против правосудия»* // Закон и жизнь, 2006, nr.10, p.7-10.
- ⁹ Е.Н. Иванова. *Предупреждение уклонения от отбывания наказания в исправительных колониях общего и строгого режимов (уголовно-правовые и криминологические аспекты)*: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. – Москва, 1998, p.13.
- ¹⁰ В.Гуцуляк, В.Бужор. *Op. cit.*, p.7-10.
- ¹¹ А.С. Горелик, Л.В. Лобанова. *Преступления против правосудия*. – Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2005, p.472.
- ¹² Borodac A. *Manual de drept penal. Partea Specială*. – Chișinău: Tipografia Centrală, 2004, p.465.

